

Van: [redacted]

Verzonden: 03-12-2021 11:55

Aan: [redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Onderwerp: Anders Wonen vragen n.a.v. cie Ruimte

Hoi [redacted] en [redacted] en [redacted]

Afgelopen dinsdag heeft de cie Ruimte gesproken over Anders Wonen. De cie heeft een aantal vragen gesteld die we z.s.m. moeten beantwoorden ivm raadsbehandeling op 15 december. Ik heb input van jullie nodig op de volgende punten:

- ·Waarom is er geen uitgebreide risicoanalyse en waarom vinden de gemeente, politie, zorgpartijen enz. over de veiligheid (dus angsten van de omwonenden en fracties) deze analyse niet nodig? Toelichting: Zolang we aan dit project werken is het uitgangspunt dat de doelgroep voor AW geen uitgebreide risico- en omgevingsanalyse vereist. Het gaat niet om een doelgroep die een gevaar voor omgeving oplevert. Graag jullie reactie hierop.
- ·Nogmaals de **doelgroep** goed uitleggen en de wijze waarop **geselecteerd** wordt en hoe **afspraken** met de cliënten worden vastgelegd. Ik heb twee documenten meegestuurd die de doelgroep beschrijven: een Tielse beschrijving en een beschrijving uit het SEV-rapport. Graag jullie reactie hierop.
- ·Ook uitleggen wat het verschil is tussen 24 uur begeleiding en de vorm van dit voorstel.

Ik stuur ik jullie bijgevoegde stukken mee:

- ·Locatieschets met inpassing woonzorgunits AW in een park met voedselbos. Dit is een schets, geen ontwerp. De schets is op initiatief en in overleg met direct omwonenden tot stand gekomen. Het vormt de basis voor de inpassing van de woonzorgunits op het terrein en het uitwerken van ideeën voor een park met voedselbos tot een mooie “Groene Entree van Tiel”.
- ·Concept-inpassingsplan als resultaat van 3 bijeenkomsten met een klankbordgroep van omwonenden. Opdracht was om te inventariseren welke ideeën er zijn voor het voedselbos en welke zorgen en vragen over AW. Voor zover mogelijk zijn de opbrengsten van de sessie in het plan verwerkt. Waar dat nog niet mogelijk is, hebben we een procesantwoord gegeven. Bv door te verwijzen naar een nog op te stellen “**Buurtbeheerplan**” met monitoring in een nog op te richten Buurtbeheergroep. Met daarin in elk geval een centraal nummer voor vragen en meldingen van overlast, periodieke overleggen en afspraken over rollen en taken van betrokken partijen: zorgpartijen, woningcorporatie Kleurrijk Wonen, politie/wijkagent en gemeente. Kunnen we dit nu al heel concreet maken?
- ·Een voorbeeld van een Buurtbeheerplan uit Nijmegen.
- ·Op verzoek van [redacted] zou ik ook een door een van de omwonenden aangeleverd locatieonderzoek van Groningen meesturen, ter vergelijking, maar dat kan ik even niet meer vinden.

Mochten jullie een toelichting nodig hebben, dan weet je me te vinden.

Met vriendelijke groet,

[Redacted]

[Redacted] | projectleider | Team Projecten | [Redacted]

Gemeente Tiel | Achterweg 2, 4001 MV Tiel | Postbus 6325, 4000 HH Tiel | 0344 637 111 | www.tiel.nl

TIEL
Fruitstad aan de Waal

Voedselbos met grote diversiteit

In het voedselbos van Tiel kunnen omwonenden en bezoekers een ommetje wandelen en hun eigen groenten, fruit en noten oogsten. Naast de recreatieve en educatieve waarde van het park draagt het bij aan de biodiversiteit: de beplanting trekt vanwege de grote diversiteit veel insecten en dieren aan!

Goed bereikbaar

Het park is openbaar toegankelijk en sluit aan op de bestaande voet- of fietspaden in de omgeving. Extra aandacht is besteed aan een goede verbinding naar landgoed Thedingsweert en de Berenkuil, waardoor het park bereikbaar is voor bewoners van het landgoed en bewoners uit omliggende wijken. Interne paden in het park bestaan deels uit halfverharde schelpenpaden (rolstoeltoegankelijk) en gemaaide graspaden. In het park is geen verlichting aanwezig, wel zijn er rondom de vijver bankjes en picknickplaatsen aanwezig.

Thedingsweert

Linge

Lingeweg

Anders wonen

De woningen van Kleurrijk Wonen worden geïntegreerd in het park, maar staan gecentreerd aan de noordkant van het gebied. Via voetpaden staat het terrein met de woningen in contact met het park.

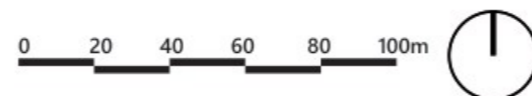
Bloemrijk grasland

Rondom de vijver is bloemrijk grasland aanwezig dat bijen, insecten en vlinders zal aantrekken. Paden in het grasland bestaan uit gemaaide paden.

Waterberging

Centraal in het plan ligt een vijver voor waterberging. De vijver is gekoppeld aan de ten zuiden gelegen watergang. De vijver zal bijdragen aan een robuuster watersysteem, waardoor de kans op wateroverlast vermindert.

Indicatie soorten per deelgebied

Onderstaande soortenlijst is ingedeeld per deelgebied en geeft een indicatie van de soorten. De hoog opgaande beplanting is te vinden in 'de bosrand' en het 'notenbos'. De bosrand vormt de afscheiding naar de Schaarsdijkweg en zorgt ervoor dat het gebied een besloten karakter krijgt, afgeschermd van de Schaarsdijkweg. In het notenbos bevinden zich met name notenbomen, zoals de tamme kastanje en de walnoot. In 'de pluktuin' zijn veel bessensoorten te vinden en het 'zonnig balkon', met een beschutte ligging en oriëntatie op het zuiden, biedt ruimte aan soorten die een warme plek nodig hebben, zoals abrikoos en vijg. Tot slot is er nog een boomgaard met fruitbomen aanwezig, die niet mag ontbreken in de fruitstad Tiel!

1 De pluktuin

- Eenstijlige meidoorn
- Zwarte bes
- Rode bes
- Framboos
- Haagbeuk
- Hazelaar
- Sleedoorn
- Zwarte vlier
- Gele kornoelje
- Mispel
- Bosbes
- Jostabes
- Aalbes

2 Zonnig balkon

- Krentenboompje
- Veldesdoorn
- Honingbes
- Abrikoos
- Vijg
- Appelbes
- Amandel
- Perzik
- Moerbei
- Olijfwilg
- Druif

3 Notenbos

- Tamme kastanje
- Hazelaar
- Walnoot
- Boswilg
- Kiwibes
- Olijfwilg

4 Boomgaard

- Peer
- Appel
- Kers
- Mispel

5 Bosrand

- Els
- Wilg
- Populier
- Kastanje
- Winterlinde

Opbouw van het voedselbos

De opbouw van het voedselbos is gelaagd en is geïnspireerd op de opbouw van een natuurlijk bos.

De kruinlaag bevat grote bomen zoals walnoot en linde. De tussenlaag bestaat uit kleine bomen en grote heesters, zoals hazelaar en mispel.

De struiklaag bestaat uit kleine heesters zoals jostabes en aalbes. Tot slot is er een kruidlaag met bijvoorbeeld smeerwortel aanwezig en een laag met bodembedekkers, zoals postelein of aardbei.

Bodembedekkers

Struiklaag

Tussenlaag

Kruinlaag

Tussenlaag

Struiklaag

Kruidlaag

Bodembedekkers

Inpassingsplan Anders Wonen in het Voedselbos

versie	datum	auteur	aanleiding
1.0	23-11-2021	██████████	besluit college van b&w

Inhoudsopgave

Inleiding

0. Totstandkoming Inpassingsplan

1. Samenwerkingspartners

2. Gebied

3. Bewoners - Doelgroep

4. Doel Anders Wonen

5. Wonen en beheerafspraken

6. Organisatie en bereikbaarheid

7. Participatie & communicatie

8. Partijen en verantwoordelijkheden

9. Inrichting

10. Leefbaarheid en veiligheid

Inleiding

In 2018 heeft de raad van Tiel besloten om een aantal locaties voor Anders Wonen aan te wijzen. Van de aangewezen locaties is alleen de locatie aan de Lingeweg in Tiel overgebleven om nader te verkennen. Het voornemen is om maximaal zes woon-zorgunits te realiseren op het terrein, ingepast in een parkachtig landschap met voedselbosclementen. In dit document zijn het gebied met de mogelijkheden en globale inrichting, de doelgroep van Anders Wonen, de samenwerkingspartners met hun verantwoordelijkheden en de kaders beschreven. Onderdelen die van belang zijn, zijn:

1. Samenwerkingspartners Anders Wonen en park-voedselbos
2. Gebiedsomschrijving met mogelijkheden, inrichting, beheer en onderhoud
3. Doelgroep Anders Wonen
4. Doel Anders Wonen in het voedselbos
5. Begeleiding
6. Wonen en beheer afspraken
7. Organisatie en bereikbaarheid
8. Communicatie & participatie

0. Totstandkoming Inpassingsplan

We vinden het belangrijk om met omwonenden en partners in gesprek te zijn over de leefbaarheid en veiligheid rondom de locatie van Anders Wonen en het Voedselbos. In het communicatie- en participatieplan, waar de raad kennis van heeft genomen in de raadsvergadering van 26 mei, hebben we beschreven hoe we dat gesprek met de omgeving wilden vormgeven. Onderdeel van het communicatie- en participatieplan is om samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties te komen tot een integraal inpassingsplan voor Anders Wonen en het Voedselpark. En dat we samen met hen maatregelen wilden bedenken om te komen tot een veilige en leefbare driehoek (Anders Wonen, het Voedselbos en de omgeving).

We hebben samen met een klankbordgroep, waar inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties deel van uit maakten, dit onderwerp in drie bijeenkomsten besproken. Het voorliggende inpassingsplan is daar het resultaat van. We geven in het inpassingsplan op hoofdlijnen weer hoe we de invulling van het Voedselbos en Anders Wonen voor ons zien. En gaan we in op vragen en zorgen die inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties (kunnen) hebben over de leefbare en veilige inpassing van Anders Wonen. Bovendien beschrijven we een aantal afspraken en oplossingen die de zorgen en vragen (gedeeltelijk) kunnen wegnemen. In hoofdstuk 7 gaan we dieper in op het communicatie- en participatieproces dat we tot nu toe hebben doorlopen. En maken we een doorkijkje naar hoe we het vervolg willen aanpakken.

1. Samenwerkingspartners

We realiseren de woningen en de begeleiding die de bewoners nodig hebben met de volgende partners:

- Gemeente Tiel
- Nog nader te bepalen zorgpartijen
- Woningcorporatie Kleurrijk Wonen
- Politie/wijkagent

We ontwerpen het park en het voedselbos samen met de omwonenden en mogelijk een professionele partij die beheer en exploitatie van een deel (voedselbos) gaat doen. Dat betekent dat de navolgende beschrijving een beeld geeft van een mogelijke toekomstige situatie. Dit beeld staat echter nog niet vast, omdat we het ontwerp nog uitgewerkt moet worden met bewoners. De huidige schets is samen met bewoners gemaakt. Maar dat betekent niet dat er consensus is over alle onderdelen, zoals bijvoorbeeld een eventuele inpassing van een commerciële partij in een deel van het park.

Ook na aanleg wordt zoveel mogelijk gezocht naar samenwerkingspartners die een meerwaarde voor het gebied hebben. Dit kunnen vrijwilligers zijn, maar ook organisaties met een maatschappelijke en/of zorgfunctie. Of eventueel commerciële partij die maatschappelijk verantwoord ondernemen belangrijker vindt dan winst. Een (deel van) de opbrengsten zou ook ten goede kunnen komen aan het park.

2. Gebied

Beschrijving: ligging, grootte, omgeving, aansluiting bij, historie

Het terrein waar het voedselbos wordt aangelegd is gelegen tussen de Schaarsdijkweg en de Lingeweg, Provinciale weg en het Schaarsdijkpad. Het terrein is samen met het deel voor Anders Wonen ongeveer 7 ha en is een deel van het kadastrale perceel Tiel K 3123, eigendom van de gemeente Tiel. Het huidige gebruik is agrarisch, de meeste jaren in gebruik als maïsakker.

Het toekomstige park ligt aan de Lingedijk en sluit aan op de Linge en de groene landschappelijke inrichting ter plaatse van het landgoed Thedinghsweert.

Karakter: wat voor karakter heeft het gebied na ontwikkeling

Het is een Ecologische groene parkzone met sociaal maatschappelijke functies.

Van de bomen, struiken en planten die in dit park geplant zijn kun je bloemen, bladeren, stengels, vruchten of wortels oogsten. De keuze voor de boom- en grote struiksoorten is mede bepaald door het thema *Tiel Fruitstad*; er is gekozen voor oude(re) rassen die vanaf de 18e eeuw veel toegepast zijn in Tiel, maar in de vaart der volkeren in onbruik zijn geraakt.

Niet alleen zijn Nederlandse soorten in het park geplant, ook is in het beplantingsplan ruimte voor soorten van elders op de wereld.

De oude rassen zijn met hulp van de Pomologische Vereniging uitgezocht en de boom- en struiksoorten zijn zoveel bij biologische kwekers besteld. De 'productie' is wat de natuur biedt en ook wat er- naast het al wandelend opeten van bessen, een appel of peer-, mee gedaan kan worden in dranken of gerechten (cider, moes, bowl, hete bliksem etc.)

Er zijn laanstructuren aangelegd, solitaire bomen, zichtlijnen en dichte en minder gesloten vogelbosjes. Bosranden en open plekken zijn begroeid met (bloeiende) eetbare en kleurige planten- en struiksoorten (bessen), die afhankelijk van het seizoen en de expositie (wind, schaduw/licht hoeveelheid, concurrentie t.o.v. van elkaar en bodemomstandigheden een plek gevonden hebben.

Het terrein heeft een mooi ontworpen en logische padenstructuur, die ook aansluit op de entree van landgoed Thedinghsweert en het terrein van Anders Wonen. Het is een routing binnen de contouren van het park met verschillende mogelijkheden, die via het terrein van Thedinghsweert doorloopt in het achterliggende landschap. Iedereen kan hier overzichtelijk en avontuurlijk wandelen. De

bewoners van 's-Heerenloo kunnen hun rondje lopen en onder begeleiding plukken en oogsten. Inwoners van Tiel en (groot)ouders met kinderen komen op de fiets naar het park. Een enkele bezoeker met auto kan zijn voertuig kwijt bij de entree.

Er is een groot ven met natuurvriendelijke oevers en een water milieu, die ook eetbare waterplanten herbergt. Water heeft als element een belangrijke ecologische waarde. Het ven ligt op een markante plek en heeft een belangrijke waterbergende functie. Het staat in verbinding met de omliggende sloten, die gedeeltelijk natuurvriendelijk zijn ingericht.

Betrokkenheid: maatschappelijke functies

Een belangrijke maatschappelijke functie is het leren ontdekken wat eetbaar is en hoe. Tiel heeft een langere historie met diverse gemeentelijke boomgaarden waar inwoners mogen oogsten voor eigen gebruik. In deze boomgaarden is gebruik gemaakt van Nederlandse rassen. Het park daarentegen heeft soorten en rassen afkomstig uit gebieden over de hele wereld. Park LingeRijck doet daarmee recht aan de multiculturele samenleving in de gemeente Tiel. Daarnaast is het een plek waar scholen terecht kunnen met een leerpakket op meerdere niveaus en met diverse thema's. Tijdens een boomfeestdag is een start gemaakt met de aanplant van diverse fruitbomen.

Er is een plek waar buiten gekookt kan worden (veldkeuken). Ook het volgen van de seizoenen en het genieten van rust en buitenzijn (recreatie), is een belangrijke rol van het park.

Inwoners kunnen oogsten voor eigen gebruik in het park. Het aanbod aan eetbare planten, bloemen en vruchten wijkt af van wat inwoners kennen. Om die reden wordt op verschillende manieren informatie verstrekt over eetbaarheid van planten, bloemen en vruchten.

Er zijn eenvoudige natuurlijke schuilplekken waar je met een groep of met een familie kunt vertoeven, iets kan bereiden, of iets vieren.

Betrokkenheid: wie speelt welke rol bij invulling en beheer

Het onderhoud van het park is in grote lijnen extensief, dat wil zeggen dat natuurlijke ontwikkelingen begeleid worden door zo min mogelijk in te grijpen. Het bedrijfsmatige deel wordt biologisch beheerd. De padenstructuur wordt in het groeiseizoen zeer regelmatig gemaaid, zodat het park goed toegankelijk is. Er is een groep vrijwilligers die participeren in onderhoud en oogstwerkzaamheden uitvoeren. Divers partijen, zoals de zorgboerderij van Thedinghsweert zijn actief in het park.

Een deel van het terrein wordt geëxploiteerd door een ondernemer, die onder voorwaarden aangesloten is en het bedrijfsplan afgestemd heeft op de sociaal maatschappelijke functies van park LingeRijck. Er wordt o.a. gewerkt met zorgvragers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De ondernemer heeft ook een rol als beheerder van het park.

Inmiddels is er een organisatie opgericht die de exploitatie van het park verzorgt. In de samenwerkingsvorm zijn bedrijven en particulieren, waar onder buurtbewoners aangesloten. Er is afgesproken wat de beheertaken van de diverse partijen zijn en wat door vrijwilligers kan worden uitgevoerd. Voor het beheer is een bedrag opgenomen in de jaarbegroting van de gemeente Tiel. Verschillende zorgpartijen zijn aangehaakt.

Mogelijkheid: wat voor mogelijkheden gaat het gebied bieden

Welke mogelijkheden het gebied zal krijgen hangt sterk samen met de partners en welke rol zij willen vervullen. Het gebied is groot genoeg voor culturele activiteiten. Divers en aantrekkelijk genoeg voor

educatie, zowel in georganiseerde vorm (les, excursie) als ongeorganiseerd (informatie borden, bordjes bij bijzondere bomen bv met qr-code voor meer informatie).

Het park biedt een keur aan eetbare zaken, waardoor voor eigen gebruik (inwoners) als voor kleinschalige culinaire activiteiten voldoende te vinden is. Mogelijk kan een deel van de oogst gebruikt worden in restaurants. Maar ook niet alles moet geoogst worden, een deel van de oogst is voor vogels en insecten. Mens en natuur kunnen hier samen delen.

In het park zijn open delen geschikt voor sport en spel. Is een logisch padensysteem wat aansluit op zijn omgeving en daarmee uitnodigt om te wandelen. En te rusten op één van de informele zitgelegenheden en te genieten van het moois dat de natuur hier te bieden heeft.

Tijdens de drie bijeenkomsten van de klankbordgroep zijn er nog nader uit te werken onderwerpen benoemd. Deze onderwerpen worden verder uitgewerkt bij de invulling van de plannen voor het voedselbos, dat nu nog slechts op hoofdlijnen is bepaald. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- *Krijgt het voedselbos een commercieel karakter of niet?*
- *Mogen culturele activiteiten worden ontplooid?*
- *Er is geen plek voor een B&B, horeca, (grote) bouwwerken*
- *Mogelijk kan er kleinschalig exploitatie van bv een theetuin met lunch worden georganiseerd door sociaal-maatschappelijke partijen als Mozaïek*
- *Mogelijk kan een imker een plek krijgen*
- *Mogelijk plaatsen we informatieborden over Betuws fruit*
- *Mogelijk ontwikkelen we ook een pluktuin*
- *Mogelijk kan er een picknickplaats worden aangelegd*
- *Nader uitzoeken of en welke sport, spel, wandelmogelijkheden in het park kunnen komen*
- *Het bassin kan mogelijk ook dienen als visvijver*
- *Is er een mogelijkheid om er volkstuinten aan te leggen?*
- *Wellicht kunnen de bewoners van Anders Wonen deelnemen aan beheer van het park*
- *Opbrengsten voedselbos kunnen door restaurants worden gebruikt*

Toegang: hoe zorgen we dat toegankelijkheid en veiligheid gewaarborgd worden

Het park is overdag vrij toegankelijk. Het gebruik en het tijdstip waarop, is aangegeven op borden bij de ingangen. De transparante contouren van het park en de sloten er omheen geven invulling aan het beeld van beslotenheid. Hiermee wordt voorkomen dat het een hangplek wordt. Tijdens de drie bijeenkomsten van de klankbordgroep zijn er nog nader uit te werken onderwerpen benoemd. Deze onderwerpen worden verder uitgewerkt bij de invulling van de plannen voor het voedselbos, dat nu nog slechts op hoofdlijnen is bepaald. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- *Het park is gedeeltelijk vrij te betreden / vrij toegankelijk*
- *Voorkomen moet worden dat het een hangplek wordt*
- *Het park is openbaar toegankelijk, overdag open, 's avonds dicht*
- *Bij het ontwerp moet gekeken worden naar een veilige omgeving*

Voor wie?

Het park met voedselbos is voor iedereen.

3. Doelgroep Anders Wonen

Doelgroepomschrijving

Van de Tielse website:

Inwoners van de gemeente Tiel, die door allerlei oorzaken het lastig vinden hun draai te vinden in de steeds ingewikkelder geworden maatschappij. Vaak hebben zij een verslavingsprobleem en/of een psychiatrisch probleem. Zij geven nu, onbedoeld, overlast op de plek waar zij nu wonen. Of hebben zelfs helemaal geen woonplek meer. Het zijn individualisten die zich niet kunnen of willen aanpassen aan hun omgeving. Uit ervaring met soortgelijke projecten weten we, dat voor hen ruimte om hen heen goed werkt. Dat de rust die zo ontstaat ook zorgt voor rust in henzelf. Op de Anders Wonen locatie komen geen mensen met een veroordeling voor een zeden- of geweldsmisdrijf.

Toelichting:

Inwoners van de gemeente Tiel, die moeilijk passen in een gewone woonomgeving. Zij kunnen niet functioneren in groepen of in een omgeving met veel mensen om zich heen, vaak vanwege een psychiatrische stoornis of aandoening. Vaak zijn zij al lang dakloos en heeft het lange zwerven zijn tol geëist t.a.v. hun gezondheid en functioneren. Vaak zijn alle andere mogelijkheden om hen weer onder dak te krijgen al uitgeprobeerd, zonder succes. Het zijn individualisten die zich niet kunnen aanpassen aan hun omgeving en het beste gedijen in een omgeving met ruimte om zich heen waar de negatieve prikkels die zij ervaren in de maatschappelijke opvang of door het moeten leven in een groep, afwezig zijn. Ervaringen elders leren dat mensen die zijn gehuisvest in zorgwoningen over het algemeen flinke vooruitgang in hun situatie boeken. De problematiek waar de mensen eerder mee te maken hadden, wordt in de meeste gevallen in hun nieuwe woonomgeving aanzienlijk gedempt, doordat zij in een rustige stabiele omgeving verblijven waar hulp en begeleiding aanwezig is. De kandidaten worden geïndiceerd door zorgpartijen die heel goed bekend zijn met de kandidaat. Er is immers al een langdurig (zorg)traject met de kandidaat doorlopen. Er is dus goed zicht op dat de kandidaat 'past' bij Anders Wonen.

Samenvatting doelgroep:

- 'inwoner' van Tiel
- Psychiatrische stoornis, verslaving, gedragsproblemen
- Niet kunnen aanpassen aan een woonbuurt of aan een groep
- Niet/onvoldoende in staat om in verre mate zelfstandig te wonen en regie te voeren over eigen bestaan
- (voormalig) dak/thuisloos, soms gehard buitenslaper
- Aantoonbaar niet in staat om anders te kunnen wonen (alles al geprobeerd)

Uitsluitingsgronden:

- Minderjarige kinderen, gezinnen, stellen en jongeren.
- Terugkerend/structureel agressief gedrag.
- De afgelopen 2 jaar veroordeeld voor zeer ernstige geweldsdelicten en/of misdrijf.
- Zedendelicten.
- Terugkerend/structureel overlast gevend gedrag.
- Indicatie voor gedwongen opname GGZ (WvGGZ).
- Ernstige somatische problemen/Noodzaak voor chronisch medische zorg.

- Indicatie voor opname in een ziekenhuis/verpleeghuis.
- (uitstaande) veroordeling tot langdurige detentie.
- Niet bereid/in staat zijn om contact te onderhouden met de woonbegeleider of de terreinbeheerder.

Selectie bewoners

Nader in te vullen met zorgpartijen en woningcorporatie.

4. Doel Anders Wonen

Het huisvesten en begeleiden van mensen uit de beschreven doelgroep zodat hun situatie stabiliseert en ze een hogere kwaliteit van leven hebben. Daarnaast is het ook belangrijk om vast te stellen dat de woningen geen voorziening zijn waarin vooruitgang en uit/doorstroom van de bewoners wordt verwacht. Het zijn woningen voor mensen met wie alles al, tevergeefs, is geprobeerd. We gaan er dus van uit dat de woningen voor de meeste bewoners een eindstation zal zijn. Alle (positieve) uitstroom is bijvangst.

5. Wonen en beheer afspraken

De ruimtelijke bestemming is 'wonen met zorg'. Dit heeft een aantal consequenties voor de begeleidingsintensiteit en afspraken daaromheen.

- De bewoners wonen op vrijwillige basis in de woningen.
- De bewoners zijn vrij om weg te gaan en enkele dagen later weer terug te keren (net als iedereen). Er gelden wel afspraken met de begeleiding.
- De bewoners beschikken over een eigen wooneenheid.
- Er is geen permanente (24-uurs) begeleiding aanwezig. De begeleiding is er naar behoefte of noodzaak, gepland en ongepland, aangekondigd en onaangekondigd.
- De begeleiding moet ook ongepland langs kunnen komen wanneer er noodzaak toe is of om onaangekondigd langs te komen om te kijken hoe het gaat met de bewoners.
- Er mag geen sprake zijn van structurele overlast.
- De beheerders van het project zorgen voor een goed technisch en sociaal beheer van de woonvoorziening en een goede relatie met de omgeving. Dit vereist nadere afspraken met de woningcorporatie (technisch beheer) en de zorginstellingen (sociaal beheer).
- De 7e unit is een begeleidersunit: een kantoor/koffieruimte/pantry/toilet voor de medewerkers van de zorginstellingen.

6. Organisatie en bereikbaarheid

Het streven is zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van reguliere routes. Bij overlast betekent dit dat men de politie (0900-8844) kan bellen en in spoedeisende gevallen 112. Aan de achterkant zorgt de politie ervoor dat de betreffende zorgpartijen in worden geschakeld waar nodig. Dit is de gebruikelijke gang van zaken bij de politie en niet specifiek ingestoken voor dit project.

De communicatie met de buurt loopt hoofdzakelijk N.T.B.. We zorgen voor één aanspreekpunt. Onder regie van de gemeente wordt een buurtbeheerplan opgesteld. Daarbij sluiten de zorginstellingen, de woningcorporatie, de wijkagent en een afvaardiging van de direct omwonenden aan. Periodiek komt men bij elkaar in een op te richten Buurtbeheergroep om te informeren en te evalueren.

7. Communicatie & participatie

Terugblik: communicatie- en participatie tot nu toe

Eind 2019 werd de Lingeweg/Schaarsdijkweg geselecteerd als de beoogde locatie voor Anders Wonen. Vanaf dat moment zijn we met omwonenden, bedrijven en maatschappelijke organisaties, zoals sportverenigingen, in gesprek gegaan over Anders Wonen. In die gesprekken opperden een aantal aanwezigen om – naast de beoogde locatie van Anders Wonen – een Voedselbos te realiseren. Ook de raad had in een motie het college verzocht om te onderzoeken of een Voedselbos (financieel) realiseerbaar is.

In de vergadering van 26 mei 2021 heeft de raad besloten om de bestemmingsplanprocedure voor zowel Anders Wonen als het Voedselbos op te starten. Naast de formele zienswijzenprocedure – waarbij iedere belanghebbende zijn zienswijze kan indienen en door de hoorcommissie kan worden gehoord – is het college ook in gesprek gegaan met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties over het project. Dat gesprek hebben we gevoerd volgens het communicatie- en participatieplan, dat in de raadsvergadering van 26 mei eveneens voorlag. De belangrijkste punten uit het communicatie- en participatieplan waren:

- Samen met de initiatiefnemers van het Voedselbos komen tot een inrichtingschets en een voorlopig ontwerp voor het Voedselbos (meewerken)
- Samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties komen tot een inpassingsplan voor Anders Wonen met afspraken en oplossingen om te komen tot een veilige en leefbare driehoek (Anders Wonen, het Voedselbos en de omgeving) (meedenken)

In het communicatie- en participatieplan uit mei 2021 stelden we voor om twee parallelle participatietrajecten in gang te zetten: één voor het Voedselbos en één voor het Inpassingsplan Anders Wonen. Tijdens de aftrapbijeenkomst, in augustus 2021, bleek echter dat de aanwezigen de beide trajecten liever met elkaar integreerden. Daarom zijn we ná die eerste bijeenkomst met geïnteresseerden en belanghebbenden van start gegaan met één klankbordgroep. Om samen te komen tot integraal inpassingsplan voor een veilige en leefbare driehoek (Anders Wonen, Voedselbos en omgeving).

In een drietal bijeenkomsten hebben we met deelnemers aan de klankbordgroep gesproken over zowel het Voedselbos als de Anders Wonen locatie. De opdracht voor de klankbordgroep hebben we op basis van het eerdere communicatie- en participatieplan als volgt geformuleerd:

- In samenwerking met gemeente, de klankbordgroep en experts, zoals de politie, zorgpartijen de woningcorporatie en Voedselbosdeskundigen, komen tot een integraal inpassingsplan Anders Wonen & Voedselbos
- De gemeente voert de regie, de klankbordgroep heeft een adviserende rol

Bijeenkomst 1

In de eerste bijeenkomst hebben we het met elkaar gehad over de bovenstaande opdracht aan de klankbordgroep. Het is namelijk belangrijk om vooraf duidelijk af te spreken waarover we in gesprek gaan. Namelijk over de invulling, het ontwerp, de aanleg en het beheer van het Voedselbos. En over welke afspraken en oplossingen nodig zijn om te komen tot een leefbare en veilige inpassing van Anders Wonen in de driehoek (Anders Wonen, het Voedselbos en de omgeving). We hebben daarbij ook aangegeven dat niet alle maatregelen, die de deelnemers van de klankbordgroep adviseren, mogelijk zijn. Soms is een oplossing of maatregel niet (politiek-bestuurlijk) gewenst of realistisch uitvoerbaar. In die gevallen wijken we gemotiveerd af van het advies van de klankbordgroep. Ook hebben we aangegeven dat voor andere onderwerpen – die buiten de scope van de klankbordgroep liggen, zoals de locatiekeuze – belanghebbenden van zich kunnen laten horen in het zienswijzentraject. Van die mogelijkheid hebben veel deelnemers van de klankbordgroep (maar ook anderen) gebruik gemaakt.

Vervolgens hebben deelnemers van de klankbordgroep uitgangspunten (op het gebied van aanleg, inrichting, beheer, toegankelijkheid) voor het Voedselbos benoemd. Daarin bleken veel overeenkomsten te zitten: iedereen was het er over eens dat het een groene, recreatieve omgeving met elementen van een Voedselbos moest worden. Maar er waren ook verschillen, bijvoorbeeld in de te kiezen beheersvorm (deels commercieel of niet?), de mogelijke maatschappelijke functies ('slechts' educatief of ook horeca?) en de toegankelijkheid (een 'open' of 'besloten' karakter?).

Daarna is bij de deelnemers aan de klankbordgroep geïnventariseerd welke zorgen en vragen zij hebben over Anders Wonen. Die vragen gingen over (het beeld van) de doelgroep, leefbaarheid en veiligheid (srisico's). En over welke verantwoordelijkheden bij welke partijen (gemeente, zorgpartijen, Kleurrijk Wonen) horen. Die vragen en zorgen hebben we gecategoriseerd en zijn de kapstok voor dit integrale inpassingsplan.

Bijeenkomst 2

Voor de tweede bijeenkomst was het doel om verdieping en verduidelijking te krijgen over de invulling van het Voedselbos. En om te reageren op de vragen en zorgen die deelnemers van de klankbordgroep over Anders Wonen in de vorige bijeenkomst hadden ingebracht.

We zijn begonnen met het spreken over het Voedselbos. Daarbij hebben we het o.a. gehad over de integratie met Anders Wonen, de landschappelijke setting, de padenstructuur en een (mogelijke) waterpartij, de toegankelijkheid, de maatschappelijke functies, het beheer en onderhoud en de rol van verschillende partijen. Het bespreken van die onderwerpen werkte verhelderend. Maar overeenstemming over alle onderwerpen werd niet bereikt: soms waren deelnemers van de klankbordgroep het niet met elkaar eens. En soms schuurde het tussen de gemeente en de klankbordgroep, bijvoorbeeld over het al dan niet afsluiten van het park in de avonduren om overlast van hangjeugd tegen te gaan.

Het gesprek was voldoende basis om samen met Voedselbosdeskundigen en groenspecialisten het plan op hoofdlijnen verder uit te werken. Om zo een subsidieaanvraag 'Groene Icoonprojecten' bij de Provincie Gelderland voor te breiden. Ook werd afgesproken om met de klankbordgroep op excursie te gaan naar een Voedselbos in de omgeving, om zo meer beeld bij het concept 'Voedselbos' te ontwikkelen.

Doordat het gesprek over het Voedselbos meer tijd kostte dan vooraf geraamd, kwamen we er niet meer aan toe om met elkaar in gesprek te gaan over de zorgen en vragen rondom Anders Wonen.

Achteraf was dat natuurlijk een fout. Want (het merendeel van de) deelnemers aan de klankbordgroep ging niet tevreden naar huis.

Bijeenkomst 3

In de derde bijeenkomst hebben we onze fout van de vorige bijeenkomst willen rechtzetten door veel ruimte te maken voor zorgen en vragen over Anders Wonen. Aan de hand van de een eerdere conceptversie van het Inpassingsplan – die gebaseerd was op de vragen en zorgen die in de eerste bijeenkomst waren gesteld – zijn we met elkaar in gesprek gegaan over de belangrijkste thema's, waaronder (het beeld van) de doelgroep, de rolverdeling tussen- en de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen, de mogelijkheid van een buurtbeheergroep, en oplossingen en suggesties voor de leefbaarheid en veiligheid van de driehoek Anders Wonen, Voedselbos en omgeving. We hebben daarbij ook herhaald dat sommige oplossingen of maatregelen, die door sommige deelnemers van de klankbordgroep werden voorgesteld, niet haalbaar of gewenst zijn, zoals het verzorgen van 24-uurs toezicht op de Anders Wonen-locatie. Andere oplossingen, zoals het maken van een flowchart voor eventuele calamiteiten, het – op de een of andere manier - organiseren van een kennismaking tussen de Anders Wonen-bewoners en omwonenden, en het – tijdelijk – verzorgen van meer toezicht vanuit het veiligheidsdomein in de driehoek Anders Wonen, Voedselbos en omgeving, lijken beter haalbaar.

Vervolgens hebben we nog even teruggeblikt op de excursie die met (enkele) deelnemers van de klankbordgroep heeft plaatsgevonden. De deelnemers hebben een bezoek gebracht aan De Fruitproeverij Zandberg om meer inspiratie op te doen voor de mogelijkheden van ons eigen Voedselbos. Ook werd er een schitterende naam voor het gebied voorgesteld: park LingeRijck.

Na afloop van de bijeenkomst hebben we de deelnemers van de klankbordgroep gevraagd om de conceptversie nog eens door te nemen en daar op te reageren. Die reacties zijn – voor zover relevant – meegenomen in de nu voorliggende versie van het inpassingsplan. Ook presenteren we het inpassingsplan aan de (rest van de) omgeving. Die reacties hebben we – vanwege het strakke tijdsplan - niet meer kunnen meenemen in deze versie van het inpassingsplan. Maar we nemen ze wel mee richting de buurtbeheergroep.

Communicatie en participatie: hoe verder?

Het werk van de klankbordgroep zit er nog niet op. Het integrale inpassingsplan, zoals dat nu in concept voorligt, beantwoordt veel zorgen en vragen. Maar nog niet alles is in deze fase al concreet. Daarom willen we ook in de toekomst in gesprek blijven met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om de leefbaarheid en veiligheid in de driehoek (Anders Wonen, Voedselbos en omgeving) te borgen. Daar moeten nog aanvullende afspraken over worden gemaakt.

We stellen de klankbordgroep en de (rest van de) omgeving voor om samen met gemeente, politie, woningcorporatie en zorgpartijen deel te nemen aan een buurtbeheergroep. In die groep kunnen we verdere afspraken maken over leefbaarheid, veiligheid en communicatie met/naar de omgeving. En kunnen we – zodra Anders Wonen en het Voedselbos zijn gerealiseerd – monitoren hoe het gaat. Op die manier zorgen we voor korte lijntjes. En kunnen we snel reageren op vragen en zorgen van de omgeving. Over de precieze rol van de buurtbeheergroep gaan we nog in gesprek.

Parallel aan de buurtbeheergroep gaan we samen met (een gedeelte van) de klankbordgroep en andere experts het plan voor het Voedselbos meer in detail uitwerken.

8. Partijen en verantwoordelijkheden

Gemeente Tiel

Initiatiefnemer, grondeigenaar

Kleurrijk Wonen

Verhuurder woonunits, beheerder van het terrein voor Anders Wonen.

Schoon en netjes: Kleurrijk Wonen en zorgpartijen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van de AW-locatie. Beheer en onderhoud van park en voedselbos wordt later nader uitgewerkt.

Zorgpartijen

Benoemen zodra definitief. Waarschijnlijk RIBW, Iriszorg en GGD. Mogelijk Maatman Zorggroep. Afspraken hierover met centrumgemeente Nijmegen.

Zorg en begeleiding van bewoners-cliënten. Selectie van bewoners.

Omwonenden

Bewoners van de Lingeweg, bewoners en organisaties van Thedingsweert, Wielersport Centrum De Betuwe en Krol Reizen aan de Schaarsdijkweg. Gesprekspartner in de op te richten Buurtbeheergroep. Organisaties van Thedingsweert kunnen mogelijk een rol krijgen in het park LingeRijck.

9. Inrichting

Ontwerp woonunits

Passend in de omgeving.

Integratie woonunits in park en omgeving

Nader uit te werken. Klankbordgroep heeft ideeën en suggesties hiervoor gedaan.

Afscheiding/afscherming

Idem.

10. Leefbaarheid en veiligheid

In de klankbordgroep is het concept van een buurtbeheergroep besproken. In de gemeente Nijmegen wil men hier ook mee gaan werken bij hun Anders Wonen project en dit idee hebben we min of meer overgenomen. In Tiel hebben we daarbij het volgende voor ogen:

De groep bestaat uit:

- Medewerkers van de gemeente Tiel (b.v. wijkregisseur en medewerker veiligheid)
- Medewerkers van betrokken zorgpartijen (b.v. begeleiders)
- Medewerkers van Kleurrijk Wonen (b.v. woonconsulent)
- De wijkagent
- Eventueel handhaving (Avri)
- Een aantal omwonenden

In de klankbordgroep stond men over het algemeen welwillend tegenover een dergelijke buurtbeheergroep. Ons beeld bij een buurtbeheergroep is ongeveer als volgt:

- De buurtbeheergroep komt in de beginfase maandelijks bij elkaar.
- De gemeente verzorgt de uitnodiging en maakt een agenda.
- Hierop staat bijvoorbeeld
  - de 'dagelijkse gang van zaken in de buurt'
  - incidenten
  - onduidelijkheden in communicatie
  - mogelijke aanpassingen en verbeteringen

De samenstelling van de groep maakt dat heel goed in de gaten kan worden gehouden wat er gebeurt in de buurt. De groep is ook zo samengesteld dat het mogelijk is om snel te schakelen en snel in te grijpen als dat nodig is. En dat ingrijpen kan desgewenst plaats vinden in het brede gebied van 'leefbaarheid'.

We kunnen denken aan overlast bij Anders Wonen:

- Drugsgebruik, dealen
- Vervuiling
- Overlast bij het voedselbos
- Hangjeugd
- Verkeer

In de klankbordgroep zijn regelmatig zorgen geuit over veiligheid met betrekking tot Anders Wonen. Daarvan is gezegd dat naast de bovengenoemde buurtbeheergroep de 'normale' gang van zaken van toepassing is. Dat betekent dat in geval van crisis 112 wordt gebeld voor eventuele hulpdiensten. In andere dringende gevallen die aandacht behoeven komt er een centraal telefoonnummer. Gemeente, zorgpartijen en Kleurrijk Wonen zullen hier afspraken over maken en die in het op te stellen Buurtbeheerplan opnemen en delen met de buurtbeheergroep en andere omwonenden.

Bijlage:

Communicatie en participatie bij het Inpassingsplan Anders Wonen in het Voedselbos

Bijlage: Communicatie en participatie bij het Inpassingsplan Anders Wonen in het Voedselbos

Wat hebben we gedaan?

In hoofdstuk 7 van het Inpassingsplan Anders Wonen in het Voedselbos hebben we omschreven hoe we de communicatie en participatie rondom Anders Wonen hebben aangepakt. De klankbordgroep, die drie keer bij elkaar is gekomen, had de opdracht om te adviseren over mogelijke oplossingen en afspraken voor een leefbare en veilige driehoek (Anders Wonen, Voedselpark, omgeving). En om mee te denken over een goede invulling van het park LingeRijck.

Wat heeft dat opgeleverd?

In de klankbordgroep heeft veel discussie plaatsgevonden. En aan het einde van de bijeenkomsten waren er nog altijd knelpunten waarover geen overeenstemming was. Dat is ook niet verwonderlijk: de klankbordgroep bestaat uit een groep individuen, die allemaal op een andere manier naar Anders Wonen kijken. Er is dus niet zoiets als één advies van de klankbordgroep. De hieronder beschreven oplossingen en adviezen zijn dus niet afkomstig van dé klankbordgroep, maar van (één of meerdere) deelnemers van de klankbordgroep.

Mogelijke oplossingen en adviezen voor een leefbare en veilige driehoek (Anders Wonen, Voedselpark en omgeving)

Inbreng	Verwerkt?	Toelichting
Uitvoeren risico- en omgevingsanalyse	Nee	<p>De opdracht aan de klankbordgroep was om te adviseren over oplossingen en afspraken om te komen tot een leefbare en veilige driehoek (Anders Wonen, Voedselbos en omgeving). Deze suggestie lijkt meer te gaan over de gemaakte keuze voor deze locatie. Voor vragen/kritiek op de locatiekeuze kon men terecht in het zienswijzentraject.</p> <p>Daarnaast kunnen we – samen met zorgpartijen, politie en woningcorporatie - met de beoogde doelgroep in het achterhoofd inschatten welke risico's Anders Wonen en het Voedselpark met zich meebrengen. Die risico's zijn niet anders dan op veel andere locaties in Tiel. Daar is in de bijeenkomsten van de klankbordgroep ook regelmatig op gewezen.</p> <p>Daarom vinden we het vooral van belang om goede afspraken te maken met de omgeving over hoe we vooraf die risico's kunnen minimaliseren en over hoe we daar mee omgaan.</p>
Professioneel en permanent (24/7) toezicht en beheer bij Anders Wonen	Nee	<p>De bewoners van Anders Wonen worden door de zorgpartijen begeleid. Ook de verhuurder van de woonunits houdt vinger aan de pols over hoe er met de woningen wordt omgesprongen. Op basis van de uitsluitingsgronden, de beoogde doelgroep, en de afspraken die we met woningcorporatie, zorgpartijen, politie en buurtbeheergroep (gaan) maken, verwachten we dat permanent toezicht op deze locatie onnodig is.</p>
24/7 bereikbaarheid en aanspreekbaarheid door deelnemende partijen via één centraal aanspreekpunt	Ja/Nee	<p>In het huidige concept-Inpassingsplan geven we aan dat we één centraal aanspreekpunt voor (kleine) incidenten en overlast organiseren. We maken nog afspraken met de deelnemende partijen over hoe we dat inregelen. Uitgangspunt is dat het centrale aanspreekpunt inderdaad 24/7 bereikbaar en aanspreekbaar is. Uiteraard is er bij ernstige calamiteiten één centraal – en altijd bereikbaar – nummer: 112.</p>

Het maken van een Veiligheidsplan	Ja/Nee	Het huidige concept-Inpassingsplan geeft denkrichtingen voor nadere afspraken en oplossingen om voor veiligheid en leefbaarheid in de driehoek (Anders Wonen, Voedselpark, omgeving) te zorgen. Maar dit moet nog verder uitgewerkt worden. Dat willen we graag samen doen met de klankbordgroep of een buurtbeheergroep. Zo komen we tot een meer definitieve versie van het Inpassingsplan. Veiligheid is daar een onderdeel van.
Het faciliteren van een “kennismaking” – op een passende manier natuurlijk – met de bewoners van Anders Wonen	Ja/Nee	Om de leefbaarheid in de driehoek te bevorderen is het goed dat mensen elkaar leren kennen. Daarbij is het goed om aan te geven dat we niet van Anders Wonen-bewoners verwachten dat ze fysiek kennis maken met hun omgeving. Maar mogelijk is – bijvoorbeeld via profielen, foto’s of portretten – een ‘indirecte’ kennismaking mogelijk.
Het maken van een flowchart, zodat voor omwonenden duidelijk is wie ze bij incidenten en calamiteiten kunnen bereiken	Ja/Nee	Het is belangrijk dat omwonenden weten wie ze waarvoor kunnen bereiken. Het uitgangspunt is dat we (voor vragen en voor kleine incidenten/overlast) een centraal aanspreekpunt hebben. Bij ernstigere calamiteiten is het – zoals overal in Nederland – noodzakelijk om direct met 112 contact op te nemen. Samen met een buurtbeheergroep kan daarvoor een flowchart worden uitgewerkt.
Een voor passanten zichtbaar bord naast Anders Wonen met daarop het meldnummer en het nummer van de politie	Ja/Nee	De fysieke inrichting van de Anders Wonen-locatie wordt nog gemaakt. Het is goed dat ook voor passanten duidelijk is wie ze waarvoor kunnen bereiken, als ze een incident zien gebeuren of meemaken. Daar moeten we aandacht voor hebben. Of dat via een groot uithangbord (zoals voorgesteld) moet, werken we nog verder uit.
Het – gedurende een half jaar - verzorgen van intensief toezicht rondom de locatie van Anders Wonen door zorgaanbieders, verhuurder en handhavers	Ja/Nee	We kunnen ons voorstellen dat het gewenst is om in de opstartfase extra scherp te zijn op de situatie rondom Anders Wonen en het Voedselpark. Dat zou moeten gebeuren in goed overleg met de buurtbeheergroep. Daar willen we op inzetten. De voorgestelde oplossing is zeker een mogelijkheid.
Financiële compensatie voor omwonenden bij overlast door bewoners Anders Wonen of Voedselpark-bezoekers	Nee	Financiële compensatie voor overlast is op geen enkele locatie in Tiel van toepassing.
Financiële compensatie voor omwonenden die ‘toezicht houden’ op Anders Wonen en Voedselpark	Nee	In iedere wijk wordt het op prijs gesteld als inwoners een oogje in het zeil houden. Inwoners vinden het zelf ook belangrijk om dat te doen. Daarom zijn er in verschillende wijken op vrijwillige basis Buurtpreventiegroepen actief. In deze situatie is dat niet anders.
Extra verlichting en cameratoezicht rondom de locatie van Anders Wonen	Ja/Nee	De fysieke inrichting van de Anders Wonen-locatie wordt nog gemaakt. Het is belangrijk dat de fysieke inrichting bijdraagt aan een veilig gevoel rondom de Anders Wonen-locatie. Het is voorstelbaar dat extra verlichting daar aan bijdraagt. Cameratoezicht is in deze fase van het project geen reële optie.
Cameratoezicht op de hele locatie van Anders Wonen	Nee	Cameratoezicht is in deze fase van het project geen reële optie op de locatie van Anders Wonen.
Parkeerplaatsen bij AW-units en bij Voedselpark alleen toegankelijk via slagboom met kentekenplaatherkenning	Nee	?
Het formeren van een buurtbeheergroep met omwonenden en professionele partners om zorgen, vragen en signalen te bespreken	Ja	Dit concept-Inpassingsplan dient nog gedetailleerder en meer concreet uitgewerkt te worden. We doen dat graag samen met een buurtbeheergroep. Ook om zorgen, vragen en signalen van omwonenden snel te kunnen bespreken met gemeente, zorgpartijen, woningcorporatie en politie is een buurtbeheergroep zeer wenselijk.

Onderzoek doen naar ervaringen bij andere gemeenten met vergelijkbare projecten	Ja	We hebben voor dit Inpassingsplan al geput uit ervaringen van andere gemeenten. Om te kijken wat wél en wat niet werkt. Uiteraard is in iedere gemeente de context anders. Wat in de gemeente wél werkt, kan in de andere gemeente niet werken. Daarom hebben we samen met de klankbordgroep gesproken over hun zorgen en vragen (bij de Tielse context). En over welke afspraken en oplossingen zij voor zich zien.
Na een half jaar evalueren over hoe het gaat. In het geval van een mislukking ermee stoppen.	Ja/Nee	We willen graag met de buurtbeheergroep evalueren hoe het gaat. De kans dat uit de evaluatie blijkt dat Anders Wonen dient te stoppen, lijkt ons minimaal.
Aanscherpen uitsluitingsgronden voor bewoners van Anders Wonen. Uitsluiting als: - In het verleden veroordeeld voor ernstige geweldsdelicten (nu: veroordeling tot 2 jaar geleden)	?	Deze suggestie nemen we mee in de nadere afspraken met de zorgpartijen en de woningcorporaties.
Aanscherpen woon- en beheerafspraken door toe te voegen: - Er moeten sancties uitgedeeld kunnen worden die – uiteindelijk – kunnen leiden tot uithuiszetting - Er mag niemand blijven slapen in de Anders Wonen units	?	Deze suggestie nemen we mee in de nadere afspraken met de zorgpartijen en de woningcorporaties.

Wat voor bewoners komen er te wonen op de Anders Wonen locatie?

De toekomstige bewoners van Anders Wonen zijn inwoners van Tiel die door allerlei oorzaken het lastig vinden om hun draai te vinden in deze steeds ingewikkelder geworden maatschappij. Mensen die als gevolg van vaak complexe en meerdere problemen, zoals bijvoorbeeld psychiatrische en/of verslavingsproblematiek, onbedoeld overlast geven op de plek waar ze nu wonen, of zelfs geen woonplek meer hebben. Het zijn individualisten die zich niet kunnen of willen aanpassen aan hun omgeving. Uit ervaring met soortgelijke projecten weten we dat voor hen ruimte om hen heen goed werkt. Dat de rust die zo ontstaat ook zorgt voor rust in henzelf. Op de Anders Wonen locatie komen geen mensen met een veroordeling voor een zeden- of geweldsmisdrijf.

Is de Anders Wonen plek wel prikkelarm genoeg?

De bewoners moeten zo weinig mogelijk last hebben van prikkels uit hun omgeving of van elkaar. De bewoners hebben vooral last van onverwachte prikkels. Op deze locatie realiseren we een strikt individuele vorm van huisvesting. In een normale woonwijk lukt dat niet. De Anders Wonen plek biedt hiermee veel privacy. De bewoners hebben de mogelijkheid om elkaar niet te hoeven zien of horen. Ook houden we bij de 'aankleding' van de locatie rekening met het feit dat bewoners niet teveel prikkels kunnen opvangen. Uiteraard is er op elke plek sprake van geluid van verkeer en voorbijgangers. Ook op de locatie Lingeweg is er dus omgevingsgeluid, bijvoorbeeld van verkeer op de omliggende wegen en het spoor. Daar houden we rekening mee bij het plaatsen van de units. Door bijvoorbeeld te kijken of we een 'dove' wand in de woonunit kunnen maken. Dit alles zorgt ervoor dat bewoners op deze Anders Wonen tot rust kunnen komen en daardoor beter functioneren. Het onderkomen zien we als een eerste stap in herstel. Want terugkeren in de 'gewone' maatschappij is het doel. Dat kan voor de één een jaar duren, voor de ander vijf jaar. Een ander lukt het misschien nooit.

Hoe zit het met de begeleiding?

De geselecteerde bewoners zijn in staat om zelfstandig een huishouden te voeren. Wel is het belangrijk dat zij daar begeleiding bij krijgen. Deze begeleiding wordt geleverd door een zorgorganisatie die een eigen unit op het terrein krijgt. De zorgorganisatie bekijkt ook wie in aanmerking komt voor wonen in deze woonvorm.

Skaeve Huse, locatiekeuze en beschrijving doelgroep

Definitie (uit: SEV-rapport 'Skaeve Huse', februari 2010)

Skaeve huse zijn sobere eenpersoons vrijstaande wooneenheden gelegen op een locatie buiten een woonwijk en met een dagelijks langskomende sociaal beheerder. Meestal staan er vijf tot tien wooneenheden op een locatie. De bewoners zijn meestal alleenstaande mannen vanaf een jaar of dertig, veertig met een verleden van ernstige woonoverlast. Ze mijden de gebruikelijke vormen van begeleid wonen of wijzen die af. De meesten hebben een verslavingsprobleem en/of een psychiatrisch probleem. Zij zijn nog wel in staat om zelfstandig een huishouden te voeren, al dan niet met begeleiding op afstand. Het zijn stedelijke individualisten die zich niet kunnen of willen aanpassen aan hun omgeving en het beste gedijen met ruimte om zich heen.

Evaluatie (uit: SEV-rapport)

Uit de evaluaties van de Deense en Nederlandse ervaringen komen de volgende conclusies naar voren:

- Skaeve huse kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het verminderen van burenoverlast in woonbuurten.
- Op de nieuwe locaties leveren de bewoners niet of nauwelijks overlast op voor de aangrenzende buurt, mits een afstand van minimaal 75 à 100 meter in acht wordt genomen en een visuele afscheiding wordt aangebracht (*de afstandsnorm moet nog worden getoetst*).
- Bewoners van skaeve huse waarderen deze vorm van huisvesting positief: zij komen tijdelijk tot rust door een stabiele woonsituatie en de ruimte die zij hebben om hun afwijkende leefstijl te leven; bijna de helft knapt ook duidelijk op in gedrag.
- Er is dus sprake van een win-win situatie: zowel de overlastgevers zelf als hun burens hebben baat bij deze oplossing.
- Betrokken hulpverleners, woningcorporaties en gemeenten zijn eveneens positief gestemd over de experimenten.
- Toch blijkt het uiterst moeilijk om locaties te vinden voor skaeve huse. Daardoor neemt de planvoorbereiding minstens drie jaar in beslag en komen er uitsluitend tijdelijke locaties beschikbaar. Het gevolg is dat de moeizame cyclus zich later weer gaat herhalen.

Waarom is dat in Nederland zo moeilijk? Het bekende nimby-effect (not in my backyard)?

Het punt is nu juist dat skaeve huse in niemands backyard worden gebouwd. De afstand tot woonbebouwing is bewust zodanig dat er geen werkelijke uitzichts-, geluids- of stankhinder kan bestaan. Dat is het grote verschil met de procedures rond hostels of panden voor 'moeilijke doelgroepen' die wel in woonwijken staan. De experimenten wijzen uit dat nimby-bezwaren geen stand houden.

Er is wel vrees voor overlast en criminaliteit bij omwonenden of aanliggende andere functies. Deze vrees blijkt in het algemeen te kunnen worden weggenomen door een combinatie van goede communicatie, een 24-uurs alarmnummer en de belofte om dagelijks langs te komen bij het project en de vinger aan de pols te houden.

Doelgroepen

SEV-rapport:

In verband met *skaeve huse* worden in Nederland de volgende doelgroepen genoemd:

- Gevallen van huisuitzetting wegens extreme burenoverlast
- Chronische zorgcliënten die niet in een groep passen
- Buitenslapers, zorgwekkende zorgmijders

In aanvulling op het SEV-rapport:

Deze woonvorm is voor inwoners die het niet lukt om voldoende aangepast mee te doen in de samenleving. Bij de doelgroep is sprake van psychische problematiek die niet via de bekende wegen te behandelen is. Een speciale leefomgeving met letterlijk ruimte en bijpassende begeleiding is het eerste dat zij nodig hebben. Voor henzelf en voor hun omgeving. Van daaruit kunnen zij toewerken naar een beter functioneren in de toekomst.

De cliënten zijn in alle gevallen mensen die ondersteuning nodig hebben en een geschikte woonplek. Een aanbod als een reguliere beschermde woonvorm is voor hen niet (meer) aan de orde. Zij kunnen niet functioneren in een groep. Zoals ook andere kwetsbare mensen in onze samenleving hebben zij bijkomende problemen: dreigende dakloosheid, weinig tot geen waardevolle sociale contacten, eenzaamheid en geen tot weinig zinvolle dingen om te doen, werkloosheid en/of inkomensproblemen, een verslaving of gevoeligheid daarvoor. De begeleiding bij deze mensen richt zich nadrukkelijk op deze zaken. De deelnemende organisaties

werken intensief samen om de per persoon gestelde doelen te behalen. Hierbij gelden duidelijke regels en grenzen. Overlast naar de omgeving wordt niet getolereerd.

Voor wie is deze woonvorm niet bedoeld?

Cliënten die in aanmerking willen komen voor deze woonvorm worden vooraf getoetst. De volgende mensen worden NIET toegelaten:

- Mensen die verdacht of veroordeeld zijn geweest voor een zedenmisdrijf.
- Mensen met een agressie die zij niet kunnen beheersen.
- Mensen met asociaal gedrag dat niet voortkomt vanuit gediagnosticeerde psychische problematiek of bekende beperkingen.

Op deze aspecten wordt grondig gescreend.

Woonunits

SEV-rapport:

- Eenpersoons wooneenheden van 30-50 m² met eigen keuken en sanitair en eigen buitenruimte, vergelijkbaar met studentenhuisvesting.
- Robuuste uitvoering, goed schoon te houden.
- Brandalarm.

In aanvulling op het SEV-rapport:

- Betaalbaar: sociale huur tot aan eerste aftoppingsgrens.
- In principe een huurovereenkomst voor onbepaalde tijd. Bij uitzondering, als dit een bijdrage levert aan het streven tot uitstroom, kan gekozen worden voor een tijdelijk huurcontract.

Locatie criteria

SEV-rapport:

- Liefst zo veel mogelijk afstand tussen de wooneenheden.
- Bij voorkeur afscherming van het terrein met groen of schutting, zowel om overlast te beperken als privacy te bevorderen.
- Ligging op minimaal 75 à 100 meter van woonbebouwing of andere gevoelige functies.
- Niet meer dan twintig wooneenheden per locatie; acht tot tien is optimaal.

In aanvulling op het SEV-rapport:

Bij de locatiekeuze gaat het om een aantal invalshoeken waar rekening mee gehouden wordt:

- Het wonen van de toekomstige bewoner zoals prikkelarm maar niet volledig buiten de samenleving
- De kenmerken van de locatie zelf: voldoende ruimte, geen gevaar, milieubeperkingen enz.
- De omgeving: winkels op loopafstand via goede routes
- De invloed op de omgeving: voldoende afstand tot woningen

Aanvullend aan de randvoorwaarden uit het SEV-rapport, en ook afkomstig van andere projecten in het land:

- Beschikbaarheid: in eigendom bij de gemeente of samenwerkingspartner (corporatie, zorgpartij).
- Woonmilieu: locatie moet groot genoeg zijn om voldoende ruimte rondom woonunits te kunnen hebben.
- Niet volledig buiten de samenleving. Op loopafstand van winkels en openbaar vervoer.
- Uitsluitingscriteria: industrie, extreme geluidhinder, belemmering voor andere ontwikkelingen, niet in eigendom bij gemeente of samenwerkingspartner.

Beheer en begeleiding (Deens model uit SEV-rapport, aan te passen; zie *cursief*)

- Op 5-10 wooneenheden één extra woonunit voor het beheerderskantoor en de gemeenschappelijke wasmachine. *Gemeenschappelijke wasmachine: keuze verhuurder om dit wel of niet te doen. Beheerderskantoor kan kantooruimte voor de zorgpartijen zijn (als er meerdere zorgpartijen zijn) en/of beheerder/huismeester van de verhuurder die er dagelijks even is.*
- De gemeente stelt basishoeken op, op het gebied van (brand)veiligheid. *Wet- en regelgeving volgen*
- Bewoners mogen zelfgebouwde kacheltjes aanbrengen. *Eisen verhuurder waarschijnlijk: verwarming in woonunit aangebracht, geen eigen kachels toegestaan. Brandgevaar.*
- Bewoners moeten rekening houden met de omgeving en hun huis bewoonbaar houden.

- Bewoners moeten huur en energiekosten betalen (inhouden op uitkering). *Huur en energiekosten betalen: ja (scheiden wonen-zorg). Aspect 'inhouden op uitkering' nog uit te werken. Kan bijv ook budgetbeheer of bewindvoering zijn. Of stijl 'Houding First': verantwoordelijkheid bij de bewoner.*
- De woningcorporatie verzorgt het technisch onderhoud van de huisjes. *De eigenaar van de huisjes (of iemand in opdracht van de eigenaar). Dit kan de corporatie zijn maar ook iemand anders. Voorkeur: corporatie. Het zijn namelijk ook inwoners die een sociale huurwoning nodig hebben.*
- De dagelijkse begeleider heeft als vertrouwenspersoon een belangrijke rol. *Nog uit te werken, maatwerk: soms meerdere zorgpartijen/begeleiders, soms in handen van één zorgpartij. In een enkel geval weinig tot geen begeleiding*
- Per dag is twee tot acht uur woonbegeleiding standaard aanwezig. *Nog uit te werken, maatwerk per bewoners en samenwerking tussen betrokken zorgpartijen. Aanwezigheid ook afhankelijk van kantoorunit.*
- Aanvullende ambulante zorg (op indicatie) wordt individueel aangeboden.
- Er wordt geen 'dagbesteding' aangeboden.
- Verbouwen, aanbouwen en bijbouwen is toegestaan. *Is aan de verhuurder. Voorkeur: niet toestaan om verrommeling te voorkomen.*
- Op de mensen wordt geen druk uitgeoefend om te re-integreren. *Wel plan van aanpak en begeleiding. Rehabilitatie en terugkeer naar regulier of beschermd wonen wordt per persoon bekeken. Principe is tijdelijk met de kanttekening dat de termijn waarop iemand mogelijk uitstroomt varieert en ook lang kan zijn.*

Structureel of eenmalig/ad hoc

Uit het SEV-rapport:

Skaeve huse vormen een permanente behoefte en daarom moeten er dus ook permanente locaties voor worden aangewezen. Tijdelijke locaties geven om de paar jaar onrust: voor de skaeve huse-bewoners en voor de omwonenden. Deze onrust kan het therapeutisch effect deels tenietdoen. Verder moet niet worden onderschat hoeveel tijd en energie elke keer gaat zitten in de communicatie met omwonenden. Dus: regel het in één keer goed.

Permanent of tijdelijk

Uit het SEV-rapport:

Het Deense ministerie van Sociale Zaken is er buitengewoon helder in: skaeve huse vormen een permanente behoefte en daarom moeten er dus ook permanente locaties voor worden aangewezen. Tijdelijke locaties geven om de paar jaar onrust: voor de skaeve huse-bewoners en voor de omwonenden. Deze onrust kan het therapeutisch effect deels tenietdoen. Verder moet niet worden onderschat hoeveel tijd en energie elke keer gaat zitten in de communicatie met omwonenden. Dus: regel het in één keer goed.

In aanvulling op het SEV-rapport:

We zijn het er allemaal over eens dat er een structurele oplossing moet zijn. Daar hebben we aan toegevoegd dat er flexibiliteit moet zijn: woonunits plaatsen als deze nodig zijn en weghalen als er geen bewoner voor is. Dus niet verhuren aan anderen omdat er toevallig eentje leeg staat.

Het pleidooi om deze mensen niet elke keer weer te laten verhuizen, onderschrijven we. Dát er altijd een locatie voorhanden moet zijn én dat mensen niet telkens zouden moeten verhuizen, zijn uitgangspunten. Toch zijn er redenen om een locatie tijdelijk in gebruik te nemen.

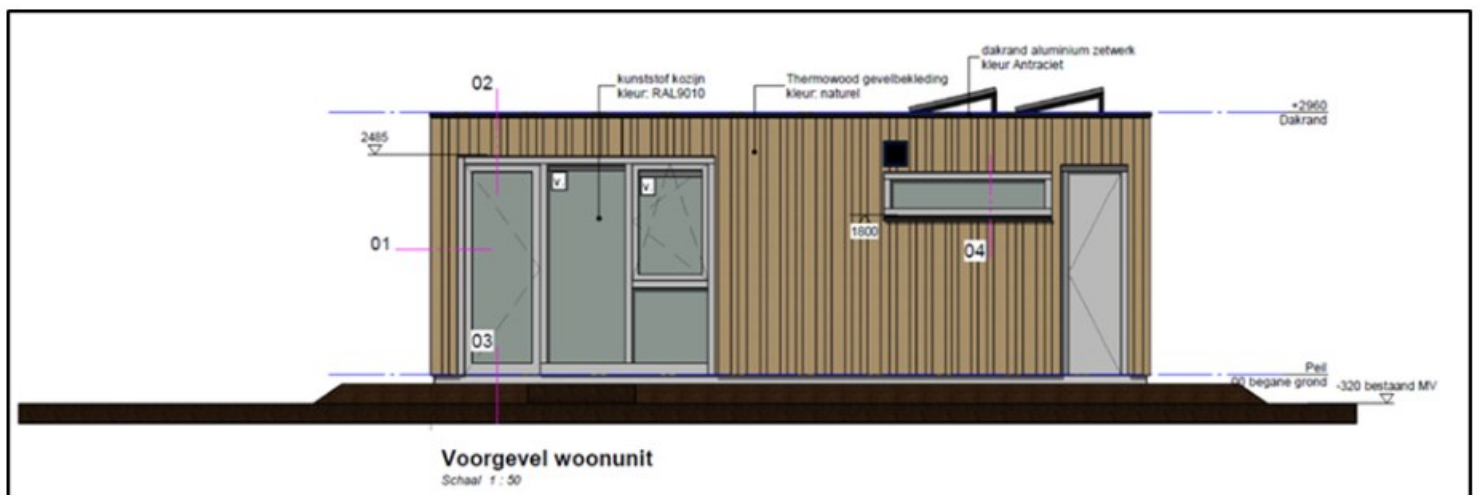
Redenen om te kiezen voor tijdelijkheid:

- De ontwikkelingen rondom de huisvesting van kwetsbare burgers zijn volop in beweging. Er vindt een extramuralisering plaats vanuit beschermde woonvormen naar wonen in de wijk. Er zijn ontwikkelingen gaande met diverse nieuwe woonvormen.
- Een tijdelijke inrichting van de locatie maakt het mogelijk om flexibel te blijven en de locatie op termijn eventueel weer terug te brengen in de oorspronkelijke staat en een andere locatie in gebruik te nemen. Dit is ook mogelijk omdat de woonunits verplaatsbaar zijn.
- Een tijdelijke locatie maakt het mogelijk om deze te 'testen' en indien nodig aan te passen.
- De doelgroep is zeer gevarieerd wat kan betekenen dat een gekozen locatie op termijn niet meer geschikt is omdat de doelgroep qua samenstelling is gewijzigd.

Als gekozen wordt voor een tijdelijke locaties, dan moet het wel een langere periode zijn zoals minimaal tien jaar.

Zorgwoningen Stadbroekseweg

Buurtbeheerplan

Figuur 1: vooraanzicht woningen

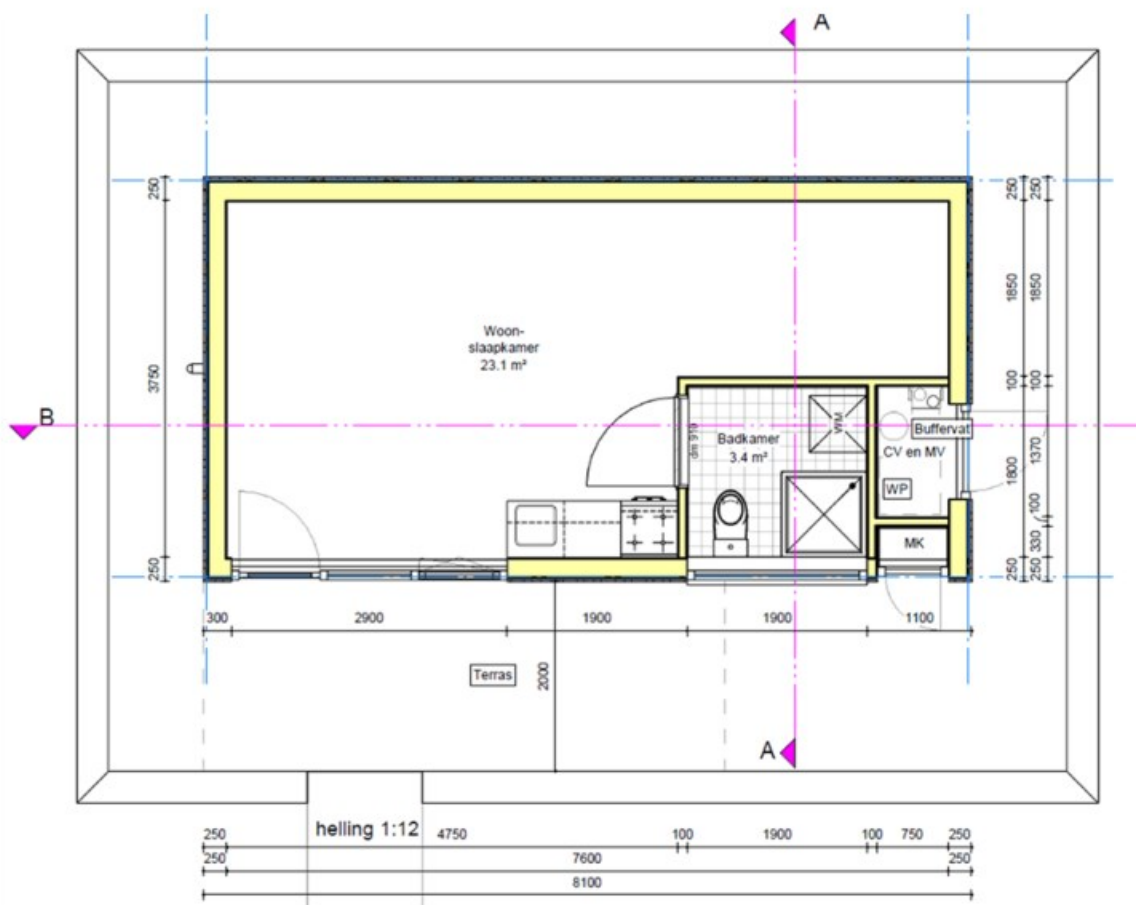

Inhoudsopgave:

1. definities
2. inleiding
3. wie zijn de bewoners?
4. contra indicatie
5. doel de BBG en het BBP
6. proces en afspraken
7. contacten

Bijlagen:

- kaart inrichting terrein
- kaart direct omwonenden
- contactadressen/telefoonnummers

Figuur 2: plattegrond woningen

1. Definities

Bewoner: een bewoner van 1 van de 8 zorgwoningen.

Buurtbeheergroep. De BBG is een werkgroep bestaande uit (direct) omwonenden en vertegenwoordigers uit de Weezenhof, aangevuld met professionals die betrokken zijn bij de begeleiding van de bewoners in deze woonvorm.

Buurtbeheerplan. Het BBP beschrijft doel en samenwerking van de partijen in de BBG.

Omwonende: een bewoner van de woningen in de omgeving van de zorgwoningen. In de bijlage is een kaart opgenomen met de adressen die hiermee worden bedoeld.

Woningcorporatie: WoonGenoot

Zorgpartijen: de behandeling, begeleiding wordt verzorgd door de zorgpartijen Leger des Heils, IrisZorg en de RIBW

Politie en Handhaving & Toezicht: het betreft een bijzondere woonvorm, vandaar de betrokkenheid van deze diensten

2. Inleiding

De gemeenteraad van de gemeente Nijmegen heeft op 17 april 2013 besloten dat er zorgwoningen met een begeleiderunit komen aan de Stadbroekseweg. De zorgwoningen zijn een voorziening in het verlengde van de maatschappelijke opvang (voor dak- en thuislozen) en zijn bedoeld voor mensen die niet op een andere manier zijn te huisvesten.

De woonvoorziening bestaat uit acht woonunits voor acht bewoners. Daarnaast komt er nog een unit waar de begeleiders, behandelaars en de woonconsulent gebruik van kunnen maken. Deze unit heeft geen woonfunctie.

3. Wie zijn de bewoners?

Elk mens is anders, dus zullen ook de bewoners van deze zorgwoningen verschillen. In de basis zullen deze mensen echter passen binnen de volgende bandbreedte:

- Chronische zorgcliënten die zich niet kunnen conformeren binnen een groep. Voor hen is zelfstandig wonen binnen de reguliere woningmarkt te hoog gegrepen. Zij kunnen echter, vaak door een psychiatrisch ziektebeeld, ook niet functioneren in een woonvorm (sociaal pension/hostels, beschermde woonvormen).

- Buitenslapers en zorgmijders. Deze groepen wijzen hulp en begeleiding af en ontwijken structureel groepen, zowel bij de opvang als ook bij wooninitiatieven. Deze mensen voelen zich onveilig en/of onvrij in een groep en verkiezen slapen in de open lucht boven bijvoorbeeld slapen in de 24-uurs opvang. Hierdoor is deze groep moeilijk toe te leiden naar²zorg. Er is sprake van thuislozenproblematiek en een gebrekkig vertrouwen in zorg en hulpverlening.

Het ontbreekt de bewoners aan enig perspectief op huisvesting of verblijf binnen een woonvorm door hun problematiek: ze kunnen niet functioneren in groep, ze kunnen zich niet conformeren aan regels in een 24-uurs instelling en zijn hier niet begeleidbaar. Ze kunnen ook niet functioneren als wijkbewoner in een zelfstandige woning.

De groep wordt gekenmerkt door psychische / psychiatrische stoornissen en/of een (licht) verstandelijke beperking en in een derde van de gevallen is middelengebruik het hoofdprobleem.

De zorgwoningen aan de Stadbroekseweg bieden een dak op een locatie die een leefomgeving en genoeg rust biedt voor deze mensen om zich thuis te kunnen voelen en functioneren.

Betrokken partijen spreken hun gezamenlijke verantwoordelijkheid uit voor:

- het beheer van de openbare ruimte rondom de zorgwoningen op het terrein aan de Stadbroekseweg
- een leefbare omgeving voor de bewoners en omwonenden daarbuiten
- een aanvaardbare belasting in de wijk, met name op de thema's veiligheid, geluidsbelasting en milieubelasting.

4. Contra-indicatie

Bewoners kunnen een lichte verslavingsproblematiek hebben. Het is mogelijk dat er mensen met justitie in aanraking zijn geweest. Bij aanmelding is het verleden en de achtergrond van een bewoner altijd bij de zorg bekend.

Wie komen *niet* in aanmerking om in de zorgwoningen te wonen?

- Personen die wegens extreme overlast in hun directe omgeving uit huis gezet zijn.
- Personen met een zware alcohol- en/of drugsverslaving waardoor redelijkerwijs verwacht kan worden dat dit zal leiden tot overlast.

- Personen die bekend staan als veelplegers en/of in Nijmegen veel overlast veroorzaken met criminele activiteiten, actief crimineel gedrag.
- Personen waarvan kan worden verwacht dat ze veel bezoek zullen ontvangen wat kan leiden tot overlast en/of criminele activiteiten.
- Personen die zich niet begeleidbaar opstellen, zich niet aan de regels willen houden of afspraken met de begeleiders niet nakomen.
- Pyromanie achtergrond (tenzij behandeld).
- Een Zedenachtergrond.

5. Doel van de Buurt Beheer Groep (BBG)

De BBG heeft als doel de afstemming tussen de verschillende partijen, hieronder genoemd, te bespreken en te bevorderen. Het woongenot van de bewoners en de omwonenden staat daarbij centraal. Alle zaken die hiervoor van belang zijn zullen besproken worden.

De BBG:

- is ingesteld door B&W van de gemeente Nijmegen;
- rapporteert rechtstreeks aan dit college van B&W;
- functioneert als zelfstandig platform;
- vergadert het eerste jaar eenmaal per 2 maanden. De frequentie kan na het eerste jaar naar behoefte worden bijgesteld;
- rapporteert minimaal 2 maal per jaar aan het college van B&W;
- leden van de werkgroep nemen deel zonder last of ruggespraak.

Informatie op casusniveau wordt niet gedeeld. Incidenten en gebeurtenissen kunnen worden gedeeld.

De BBG bestaat uit minimaal de volgende personen:

- ten hoogste 6 omwonenden;
- de wijkmanager en een secretaris (gemeente);
- een vertegenwoordiger namens de zorgpartijen;
- de wijkagent en/of een vertegenwoordiger van Handhaving & Toezicht;
- een vertegenwoordiger van de WoonGenoot.

De BBG benoemt uit haar midden een voorzitter. De BBG zal de eigen werkzaamheden vorm geven.

Als één van de partijen een extra vergadering wil, kan een verzoek daartoe bij de gemeente ingediend worden. De gemeente zal daar dan gehoor aan geven.

Na 5 jaar worden de zorgwoningen geëvalueerd. Na 2,5 jaar vindt een tussentijdse evaluatie plaats.

6. Verhuur

De acht woonunits worden verhuurd door de woningcorporatie WoonGenoot. De hoofdhuurder is één van de zorgpartijen. De zorgpartij stelt een woning ter beschikking aan een bewoner.

De GGD draagt aspirant bewoners voor. In gezamenlijkheid met de zorgpartijen en de corporatie wordt er een keuze gemaakt.

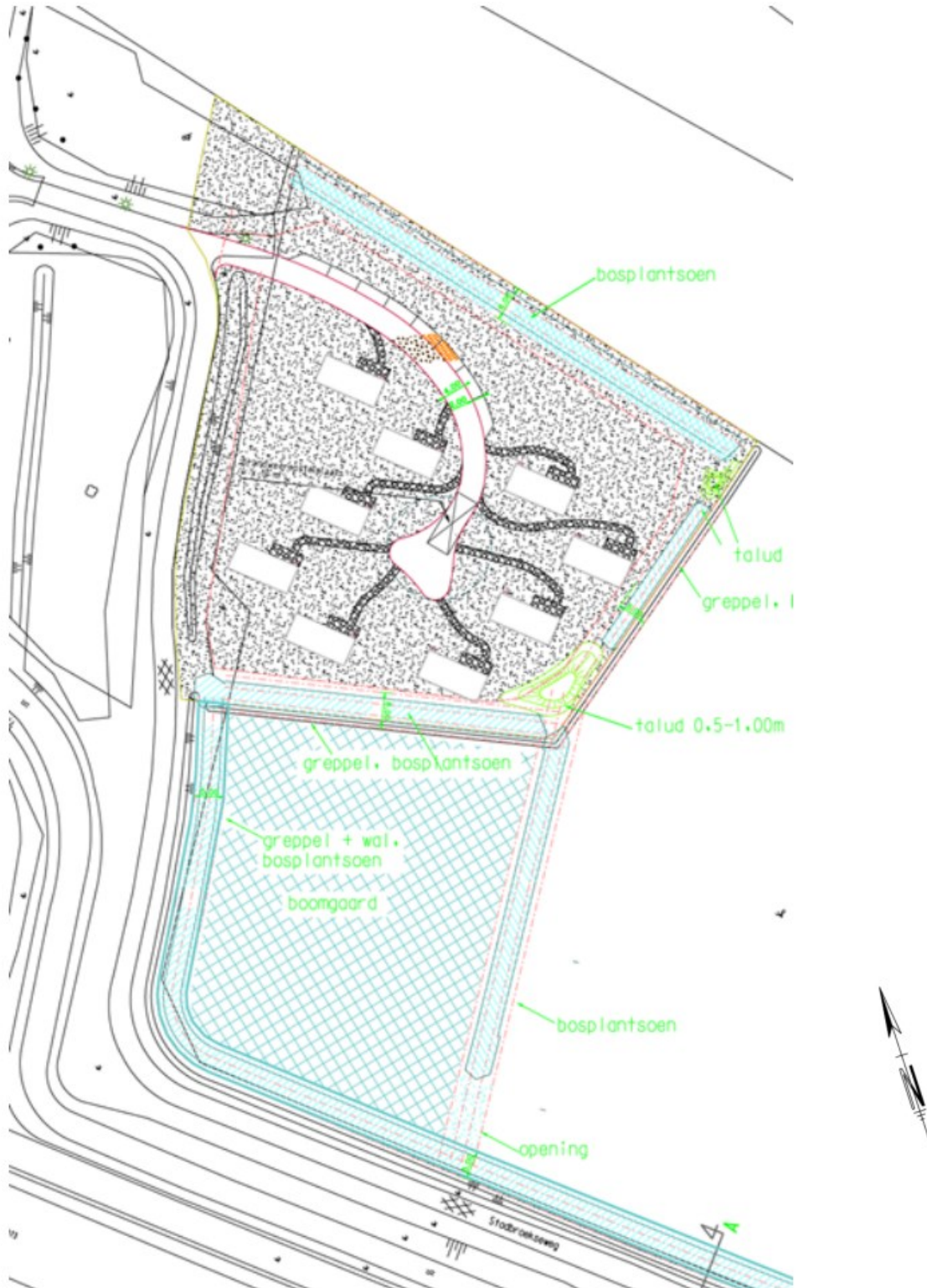
7. Contacten

1. Bij overlast: maak een overlastmelding in de Meld&Herstel App. Melden kan met eigen naam, met Buurtbeheergroep of anoniem.
2. Kan het niet wachten of is er nood, bel dan de politie: 0900 88 44 of 112.
3. Heeft u vragen met betrekking tot dit project aan de gemeente? Mail dan naar: zorgwoningen@nijmegen.nl.

Bijlagen

Kaart inrichting terrein

Kaart direct omwonenden

